

Het memorandum van de gerechtsdeurwaarder 2024

Dit memorandum werd gezamenlijk opgesteld door de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders (NKGB), l'Union Francophone des Huissiers de Justice (UFHJ), de Conferentie van Vlaamse Gerechtsdeurwaarders (CVG), de Nationale Vereniging van Kandidaat- en Stagiair-Gerechtsdeurwaarders (NVKSG) en het Juridisch Maatschappelijk Kenniscentrum voor Gerechtsdeurwaarders (SAM-TES).

De termen "hij", "zij", "zijn" of "ze" in dit memorandum verwijzen zowel naar mannen als vrouwen.

De gerechtsdeurwaarder, de oplossing is altijd in de buurt.

Gerechtsdeurwaarders zijn voor burgers, ondernemingen en overheidsdiensten vaak het eerste menselijk contact met justitie. Daardoor hebben wij een zichtbare rol in de samenleving, zowel vanuit juridisch, economisch als sociaal oogpunt.

Wij zijn ook de enige juristen die ter plaatse komen bij burgers en ondernemingen. Hierdoor hebben we een uniek perspectief op de realiteit, op het “leven zoals het is”. Deze nabijheidsrol hangt samen met onze sociale verantwoordelijkheid. Daarnaast verzekeren wij de toegang tot het recht en waarborgen wij de principes van de rechtsstaat. Wij garanderen rechtszekerheid en zorgen er onder meer voor dat rechterlijke beslissingen worden nageleefd. Op die manier draagt onze tussenkomst bij tot een gezonde en evenwichtige economie.

Dit samengaan van diverse verantwoordelijkheden komt tot uiting in ons statuut: gerechtsdeurwaarders zijn zowel ministerieel openbaar ambtenaar als ondernemer. Het eerste houdt in dat we voor bepaalde bevoegdheden over een monopolie beschikken: opstellen en betekenen van authentieke akten, uitvoeren van titels, organiseren van gerechtelijke verkopen, opmaken van authentieke vaststellingen, administratief invorderen van onbetwiste schulden tussen ondernemingen onderling, enzovoort. Opdrachten die we uitvoeren in onze hoedanigheid van ondernemer, delen we met andere beroepsgroepen: minnelijk invorderen, optreden als voorlopig bewindvoerder, curator of schuldbemiddelaar, enzovoort.

Welke rol we ook opnemen, als gerechtsdeurwaarder faciliteren we oplossingen en verlenen we advies vanuit onze onafhankelijke positie en binnen het ons door de wetgever toegewezen kader. We doen dit via persoonlijk contact, door te luisteren, te onderhandelen en te bemiddelen. Dit is ons DNA.

Burgers, ondernemingen en overheidsdiensten zijn onze belangrijkste partners. Hen de best mogelijke dienstverlening garanderen binnen onze rechtsstaat is onze prioriteit.

Om deze kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen blijven garanderen, stellen wij onszelf voortdurend kritisch in vraag vanuit een 360 graden perspectief. Welke functies nemen we vandaag op en bieden ze een antwoord op de wijzigende noden van burger, onderneming en overheid? Hoe kunnen we verder bijdragen tot een rechtvaardige en zorgzame samenleving waarin rechten worden beschermd en plichten worden verzekerd? Wat kunnen we zélf doen om onze dienstverlening te optimaliseren? Vanuit deze vragen en onze praktijkervaring hebben we een aantal beleidsvoorstellen geformuleerd en gebundeld in dit memorandum.

“Nil volentibus arduum.
Voor zij die willen, is niets lastig.”

Inhoudstafel:

Prioriteit 1.	De meerwaarde van de bewijskracht en de authentieke aard van akten van gerechtsdeurwaarders	5
Beleidsvoorstel 1.	Breder inzetten van de vaststelling	5
Beleidsvoorstel 2.	Verlagen van de fiscale lasten op de diensten van de gerechtsdeurwaarder	5
Prioriteit 2.	De kracht van preventie	6
Beleidsvoorstel 3.	Garanderen van een accuraat zicht op de solvabiliteit	6
Beleidsvoorstel 4.	Versterken van de kennisdeling met de schuldhulpverlenende instanties	6
Beleidsvoorstel 5.	Actief ondersteunen van de overheid bij de opsporing van fictieve adressen van burgers	7
Beleidsvoorstel 6.	Stimuleren van een evidence-based overheidsbeleid	7
Prioriteit 3.	Het faciliteren van oplossingen	8
Beleidsvoorstel 7.	Wettelijk verankeren van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechtsdeurwaarder	8
Beleidsvoorstel 8.	Verbeteren van de procedure collectieve schuldenregeling en invoeren van het burgerlijk faillissement	8
Beleidsvoorstel 9.	Evalueren van de wetgeving minnelijke invordering	8
Beleidsvoorstel 10.	Invoeren van een aangepaste procedure voor de invordering van onbetwiste geldschulden ten aanzien van consumenten	9
Prioriteit 4.	Een efficiëntere tenuitvoerlegging	10
Beleidsvoorstel 11.	Mogelijk maken om verzoekschriften te ondertekenen	10
Beleidsvoorstel 12.	Invoeren van de verplichting voor de derde-beslagene om te antwoorden	10
Beleidsvoorstel 13.	Uitbreiden van het toepassingsgebied van de immobilisatie van in beslag genomen voertuigen	10
Beleidsvoorstel 14.	Vereenvoudigen van de procedure van voorlopige tenuitvoerlegging	11
Beleidsvoorstel 15.	Hervormen van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag	11
Beleidsvoorstel 16.	Vereenvoudigen van de procedure inzake beslag tot terugvordering	11
Prioriteit 5.	De NKGB als onafhankelijke partner in een digitale en nabije justitie	12
Beleidsvoorstel 17.	Uitrollen van het nationaal inleidingsregister	12
Beleidsvoorstel 18.	Creëren van een justitieel digitaal dossier	12
Beleidsvoorstel 19.	Uitrollen van het nationaal platform voor de verdeling van parketzaken	12
Beleidsvoorstel 20.	Organiseren van een efficiënt databankenbeleid binnen justitie	13
Prioriteit 6.	Een toekomstgericht statuut	14
Beleidsvoorstel 21.	Aantrekkelijker maken van het beroep - stage	14
Beleidsvoorstel 22.	Garanderen van overheidsfinanciering van de benoemingscommissies	14
Beleidsvoorstel 23.	Actualiseren van het tarief	14
Prioriteit 7.	Een doorgedreven samenwerking met onze Europese partners	15
Beleidsvoorstel 24.	Mogelijk maken van de grensoverschrijdende tenuitvoerlegging in het kader van de IOS-procedure	15
Beleidsvoorstel 25.	Versterken van de bevoegdheid van de gerechtsdeurwaarder in het kader van het Europees betalingsbevel	15
Beleidsvoorstel 26.	Aanduiden van de gerechtsdeurwaarder als bevoegde autoriteit in de nieuwe Bewijsverordening	15
Beleidsvoorstel 27.	Bepalen van een termijn in artikel 43 Verordening Brussel Ibis	16

Prioriteit 1

De meerwaarde van de bewijskracht en de authentieke aard van akten van gerechtsdeurwaarders

De gerechtsdeurwaarder is een openbaar ministerieel ambtenaar. Vanuit zijn onafhankelijke en onpartijdige rol stelt hij op objectieve wijze materiële feiten en gegevens vast. De processen-verbaal van vaststelling zijn authentieke akten met bewijswaarde.

Beleidsvoorstel 1. Breder inzetten van de vaststelling

De gerechtsdeurwaarder is wettelijk bevoegd om een proces-verbaal van vaststelling op te maken. Deze akte heeft authenticiteit en kan als bewijs (in rechte) worden gebruikt.

Burgers, ondernemingen en vooral overheidsdiensten maken voorsnog te weinig gebruik van deze mogelijkheid. Nochtans kan het proces-verbaal van vaststelling vooral de dienstverlening van deze laatste efficiënter maken. Zo kan de gerechtsdeurwaarder structureel ingeschakeld worden ter garantie van het objectief procesverloop bij aanbestedingsprocedures en voor het vaststellen van leegstand, bouwovertradingen en materiële schade bij verkeersongevallen. Daarnaast kan de vaststelling ingezet worden als bewijs van materiële feiten met het oog op het preventief beschermen van de rechten van partijen en het vermijden van procedures.

Beleidsvoorstel 2. Verlagen van de fiscale lasten op de diensten van de gerechtsdeurwaarder

Het Prijzenobservatorium berekende dat 43,6 procent van de kostprijs van een akte van een gerechtsdeurwaarder bestaat uit taksen en belastingen.

Elke akte van een gerechtsdeurwaarder is authentiek, heeft een vaste datum en wordt geregistreerd in het Centraal Register van Gedematerialiseerde Authentieke Akten. De bijkomende registratieplicht die de kostprijs van een exploit met 50,00 EUR verhoogt, is dus overbodig. De afschaffing ervan heeft een rechtstreekse positieve impact voor burgers en ondernemingen en vergt slechts een beperkte budgettaire inspanning.

Prioriteit 2

De kracht van preventie

Een efficiënt invorderingstraject vertrekt vanuit de persoon en diens specifieke situatie. Niet vanuit een factuur. Hiertoe moet de gerechtsdeurwaarder kunnen beschikken over voldoende objectieve informatie. Daarvoor baseert hij zich op de gegevens vervat in diverse databanken en op de kennisdeling met de schuldhulpverlenende instanties. Enkel zo kan hij een correct onderscheid maken tussen wie kan en wie niet kan betalen, en vervolgens tussen wie wil en wie niet wil betalen. Dat laat de gerechtsdeurwaarder toe om proactief oplossingen op maat voor te stellen en nutteloze kosten te vermijden, ook dat is preventie.

De wetgever heeft eveneens een belangrijke preventieve rol bij het maken van beleidskeuzes. De NKGB wil hierin nog meer dan vandaag zijn partner zijn.

Beleidsvoorstel 3. Garanderen van een accuraat zicht op de solvabiliteit

Opdat de gerechtsdeurwaarder zich een volledig beeld van de solvabiliteit kan vormen, heeft hij toegang nodig tot alle relevante informatie. Vandaag heeft hij rechtstreekse en gereguleerde toegang tot onder meer het Rijksregister, het Kadaster, de Dienst Inschrijving Voertuigen en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Een rechtstreekse toegang tot de Centrale voor Kredieten aan Particulieren en het Register voor Kredieten aan Ondernemingen is een verdere logische stap.

Het Centraal Bestand van Berichten van Beslag, Delegatie, Overdracht, Collectieve Schuldenregeling en Protest zorgt voor een snelle informatie-uitwisseling tussen gerechtsdeurwaarders en beperkt het aantal procedures met gemiddeld 30 procent. Het moet evolueren naar een dynamische databank die een accuraat en historisch beeld biedt van de financiële situatie van de betrokkene.

Bovendien moeten burgers en ondernemingen te allen tijde kunnen nagaan welke data door de gerechtsdeurwaarder werd geconsulteerd.

Beleidsvoorstel 4. Versterken van de kennisdeling met de schuldhulpverlenende instanties

Wederzijdse kennisdeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de brede sector van de schuldhulpverlening (onder meer OCMW, DYZO, CAW, BECI) bevordert oplossingen op maat van de persoon.

Dit laat de gerechtsdeurwaarder toe om:

- rekening te houden met de eventuele trajecten begeleid door een schuldhulpverlenende instantie;
- aandacht te hebben voor de bredere onderliggende persoonlijke situatie (tewerkstelling, gezondheid, familie of relationele context);
- bestaande of nieuwe schulden te melden.

Hiertoe moet de schuldhulpverlening kunnen rekenen op de nodige financiële middelen en voldoende personeelscapaciteit.

Beleidsvoorstel 5. Actief ondersteunen van de overheid bij de opsporing van fictieve adressen van burgers

In het kader van zijn wettelijke taken gaat een gerechtsdeurwaarder geregeld langs op plaatsen die hem niet bewoond of bezet lijken door de persoon die er wettelijk ingeschreven is.

Om de overheid op een gestructureerde wijze te ondersteunen in haar strijd tegen fictieve adressen, moet de gerechtsdeurwaarder een bericht van vermoedelijk fictief adres kunnen neerleggen in het Centraal Bestand van Berichten van Beslag, Delegatie, Overdracht, Collectieve Schuldenregeling en Protest. Dit bericht wordt automatisch doorgestuurd naar de bevoegde autoriteiten (parket, politie, gemeentelijke overheden, enzovoort.), die vervolgens de nodige maatregelen kunnen treffen. Vandaag is dit al mogelijk ten aanzien van ondernemingen.

Beleidsvoorstel 6. Stimuleren van een evidence-based overheidsbeleid

Ook de wetgever moet vertrekken van preventie. Doelgericht beleid steunt op een correcte analyse en interpretatie van de beschikbare cijfergegevens. De wenselijkheid en de doelmatigheid van een wetgevend initiatief moet vooraf getoetst worden aan concrete cijfergegevens en prognoses. De NKGB beschikt over diverse relevante gegevens en stelt deze ter beschikking van het beleid.

Prioriteit 3

Het faciliteren van oplossingen

Gerechtsdeurwaarders faciliteren oplossingen. Het bestaande wettelijk kader is te beperkt om burgers en ondernemingen voldoende te kunnen helpen en overheidsdiensten te ontzorgen. Onderstaande voorstellen creëren hiertoe de nodige ruimte.

Beleidsvoorstel 7. Wettelijk verankeren van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de gerechtsdeurwaarder

In de praktijk stelt de gerechtsdeurwaarder zich steeds onafhankelijk en onpartijdig op. Hij heeft oog voor de belangen van alle betrokken partijen en gaat op zoek naar een gedragen oplossing. Deze waarden, die bevestigd werden door het Grondwettelijk Hof, moeten wettelijk verankerd worden met het oog op de versterking van zijn vertrouwenspositie als trusted third party.

Beleidsvoorstel 8. Verbeteren van de procedure collectieve schuldenregeling en invoeren van het burgerlijk faillissement

Elke persoon die geconfronteerd wordt met overmatige schuldenlast heeft recht op reële schuldafbouw. Wie over een terugbetalingscapaciteit beschikt, moet gebruik kunnen maken van de bestaande schuldhulptrajecten (bijvoorbeeld budgetbegeleiding, schuldbemiddeling en collectieve schuldenregeling). Deze zijn vandaag ontoereikend: ze zijn weinig transparant, niet steeds efficiënt en ze bereiken de doelgroep onvoldoende. Een hervorming moet gericht zijn op de uitwerking van één coherent kader.

Voor burgers zonder enige terugbetalingscapaciteit en zonder perspectief op een oplossing binnen een redelijke termijn, volstaan dergelijke trajecten niet. Zij zouden daarentegen wel geholpen worden door de creatie van het burgerlijk faillissement. Deze nieuwe rechtsfiguur:

- betreft een volledige en voorwaardelijke kwijtschelding van de schulden van de betrokkene;
- wordt verplicht opgelegd door de overheid als een persoon hiervoor in aanmerking komt;
- gaat samen met individuele begeleiding en een gericht sociaal re-integratieprogramma.

Beleidsvoorstel 9. Evalueren van de wetgeving minnelijke invordering

Sinds 1 september 2023 gelden er nieuwe regels voor de minnelijke invordering van schulden ten aanzien van consumenten. De gerechtsdeurwaarder past deze nieuwe wetgeving consequent toe, al geeft het onduidelijke toepassingsgebied in de praktijk aanleiding tot problemen.

Een punctuele evaluatie van deze nieuwe wetgeving dringt zich op. De gerechtsdeurwaarders willen hieraan meewerken en delen hiervoor graag hun praktijkervaring.

Beleidsvoorstel 10.

Invoeren van een aangepaste procedure voor de invordering van onbetwiste geldschulden ten aanzien van consumenten

Het ontbreken van een aangepaste en eenvoudige procedure voor onbetwiste consumentenvorderingen leidt jaarlijks tot 200.000 nutteloze verstekvonnissen en tijdrovende procedures. Ze helpen consumenten en schuldeisers niet vooruit, vertragen de werking van rechtbanken en griffies en leiden tot een opeenstapeling van schulden en kosten.

Een dergelijke nieuwe administratieve invorderingsprocedure genereert een besparing voor de overheid van meer dan 200 miljoen euro per jaar, rekening houdend met de vermindering van het aantal procedures en de daling van gerechtskosten en administratieve lasten.

Dit alternatief voor de klassieke gerechtelijke procedure steunt op de volgende principes:

- evenwicht tussen de belangen van de consument en de schuldeiser;
- bijzondere aandacht voor de positie van de consument: laagdrempelige informatie, veelvuldige contacten en reactiemogelijkheden, facilitering van afbetalingsplannen, enzovoort;
- beperkte en transparante kosten;
- de mogelijkheid voor beide partijen om deze procedure te allen tijde stop te zetten en de rechtbank te vatten.

Prioriteit 4

Een efficiëntere tenuitvoerlegging

Preventie en schuldhulpverlening beperken het aantal gedwongen uitvoeringen. Ze kunnen evenwel niet vermijden dat sommige personen die wel kunnen, niet willen betalen. In deze gevallen is een gedwongen uitvoering noodzakelijk.

Als regisseur van deze tenuitvoerlegging wordt de gerechtsdeurwaarder daarbij geconfronteerd met tijdrovende of achterhaalde formaliteiten. Een optimalisatie van de verschillende procedures is noodzakelijk.

Beleidsvoorstel 11. Mogelijk maken om verzoekschriften te ondertekenen

De rol van de gerechtsdeurwaarder in het kader van een derdenbeslag of een bewarend of uitvoerend beslag op roerende of onroerende goederen is vandaag gelimiteerd. Zo is hij vaak verplicht om aan de advocaat van de verzoeker te vragen om voor hem een verzoekschrift in te dienen, terwijl de gerechtsdeurwaarder dit veelal zelf opstelt. Indien de verzoekende partij geen advocaat heeft, blokkeert dit de procedure onnodig.

De gerechtsdeurwaarder de bevoegdheid geven om in dergelijke gevallen zelf een verzoekschrift te ondertekenen en neer te leggen, maakt de procedure sneller en transparanter.

Beleidsvoorstel 12. Invoeren van de verplichting voor de derde-beslagene om te antwoorden

De gerechtsdeurwaarder die over een uitvoerbare titel beschikt en een beslag bij een derde overweegt, kan de werkgever of de bevoegde overheidsinstelling bevragen over de verschuldigde uitkeringen of lonen. Zij zijn evenwel niet verplicht om te antwoorden. Bij gebrek aan reactie kan de schuldeiser de gerechtsdeurwaarder mandateren om een derdenbeslag te leggen, dat uiteindelijk nutteloos kan blijken, met bijkomende kosten tot gevolg.

De potentieel derde beslagene moet daarom verplicht worden om nauwkeurig te reageren op een vraag van de gerechtsdeurwaarder.

Beleidsvoorstel 13. Uitbreiden van het toepassingsgebied van de immobilisatie van in beslag genomen voertuigen

De gerechtsdeurwaarder kan een in beslag genomen voertuig enkel immobiliseren wanneer de uitvoerbare titel betrekking heeft op het niet-betalen van de wegverkeersbelasting, de verplichte motorrijtuigenverzekering of een verkeersboete. Andere overheidsschuldeisers hebben dus niet de mogelijkheid om te vermijden dat voertuigen weggemaakt worden in de periode tussen de inbeslagname en de daaropvolgende verkoop, voor zover deze uiteindelijk niet kon worden voorkomen.

De uitbreiding van deze maatregel naar alle uitvoerbare titels en beslagleggingen in opdracht van overheidsschuldeisers, garandeert meer rechtszekerheid en vermijdt inefficiënte inbeslagnemingen met de daaraan verbonden kosten.

Beleidsvoorstel 14. Vereenvoudigen van de procedure van voorlopige tenuitvoerlegging

De toepassing van de voorlopige tenuitvoerlegging stoot op een aantal praktische problemen die rechtsonzekerheid in de hand werken.

Zo is het onduidelijk of artikel 1397, eerste lid Gerechtelijk wetboek (hierna Ger. W.) betrekking heeft op alle eindvonnissen dan wel uitsluitend op eindvonnissen op tegenspraak. Specifiek voor het al dan niet toekennen van de voorlopige tenuitvoerlegging wijst sommige rechtspraak op een verschil tussen de motiveringsvereiste van artikel 1397, tweede lid Ger. W. en deze van artikel 1495, tweede lid Ger. W.

Voor een concrete oplossing kan de wetgever zich inspireren op de uitgewerkte voorstellen in de rechtsleer.

Beleidsvoorstel 15. Hervormen van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag

Door middel van het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag kan de overheid met een aangetekende brief en zonder tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder beslag leggen op alle sommen die de derdebeslagene aan de belastingplichtige verschuldigd is.

Deze procedure wijkt af van het gewone beslagrecht en schendt de gelijkheid van de schuldeisers:

- de derde-beslagene moet rechtstreeks aan de betrokken overheidsdienst betalen;
- schuldeisers die zich na het beslag zouden kenbaar maken, komen niet in samenloop met de overheid, komen dus nooit in aanmerking voor een evenredige verdeling en kunnen dus nooit aanspraak maken op een deel van de opbrengst;
- er wordt geen rekening gehouden met schuldeisers die een sterker voorrecht hebben dan de overheid.

Het vereenvoudigd fiscaal derdenbeslag moet de algemene regels van het beslagrecht en van de samenloop volgen. De overheid moet daarbij een gerechtsdeurwaarder aanduiden om de beschikbare fondsen evenredig te verdelen.

Beleidsvoorstel 16. Vereenvoudigen van de procedure inzake beslag tot terug vordering

Het beslag tot terugvordering volgt de regels die gelden voor het bewarend beslag op roerend goed (artikel 1463 Ger. W.). Hierop bestaat één uitzondering: indien degene bij wie de terug te vorderen goederen zich bevinden, geen toegang wil verlenen of zich tegen het beslag verzet, moet de beslaglegger zich opnieuw tot de beslagrechter wenden. Deze kan vervolgens de gerechtsdeurwaarder machtigen om het beslag alsnog verder uit te voeren (artikel 1466 Ger. W.).

Deze afwijkende bepaling moet worden opgeheven omdat ze onnodige praktische problemen creëert, de procedure vertraagt en deze duurder maakt.

Prioriteit 5

De NKGB als onafhankelijke partner in een digitale en nabije justitie

De NKGB is voortrekker van de digitalisering van justitie. Ze ontwikkelt en beheert diverse databanken. Een verdere digitalisering optimaliseert de dienstverlening voor burgers en ondernemingen, en draagt aldus bij tot een efficiëntere overheid. De NKGB wenst haar engagement verder te zetten en stelt haar expertise en digitale bouwstenen ter beschikking.

Beleidsvoorstel 17. Uitrollen van het nationaal inleidingsregister

De NKGB ontwikkelde een planningstool die het mogelijk maakt om zittingen digitaal vast te leggen binnen de door de betrokken rechtbank vooraf bepaalde tijdslots. Dit verhoogt de efficiëntie voorafgaand aan en tijdens de zitting en vermijdt overbodige manuele correspondentie met de betrokken griffies.

De succesvolle proefprojecten in de ondernemingsrechtbank van Hasselt en de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen moeten verder nationaal uitgerold worden.

Dit vormt slechts een eerste stap. Voor een volwaardige digitale rechtsketen moet ook de rolstelling digitaal verlopen. Daartoe biedt de NKGB de metagegevens en de digitale exploten aan uit haar authentieke gegevensbron: het Centraal Register van Gedematerialiseerde Authentieke Akten.

Op die manier wordt het fundament gelegd voor een volwaardig digitaal dossier binnen justitie.

Beleidsvoorstel 18. Creëren van een justitieel digitaal dossier

De burgerlijke en strafrechtelijke keten moet volledig geïnformatiseerd worden. Een belangrijk onderdeel daarvan vormt de toegang tot een actueel digitaal dossier voor alle betrokken actoren: burgers, ondernemingen, notarissen, advocaten, griffiers, magistraten en gerechtsdeurwaarders.

Het digitaal dossier is raadpleegbaar voor, tijdens en na de zitting, telkens in functie van de hoedanigheid en rechten van de betrokken actor. Ook de uitvoerbare titel moet beschikbaar zijn in het digitaal dossier.

Zo wordt de volledige rechtsketen gedigitaliseerd.

Beleidsvoorstel 19. Uitrollen van het nationaal platform voor de verdeling van parketzaken

In 2023 verwerkten de gerechtsdeurwaarders meer dan 300.000 dagvaardingen en vonnissen in opdracht van de parketten. De toewijzing van deze opdrachten en de controle op de correcte uitvoering ervan verlopen vandaag volledig handmatig en zijn dus weinig tijds- en kostenefficiënt.

In 2016 ontwikkelde de NKGB op vraag van de wetgever een parketplatform dat deze werkwijze volledig digitaliseert. Deze toepassing staat klaar, in afwachting van een koppeling vanuit de Federale Overheidsdienst Justitie.

Beleidsvoorstel 20. Organiseren van een efficiënt databankenbeleid binnen justitie

De voorbije jaren kregen de beroepsfederaties van de notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders steeds vaker de opdracht om databanken ten dienste van burgers en ondernemingen te ontwikkelen en te beheren. Dergelijke databanken worden het best beheerd door de overheid zelf.

Bovendien moet beter samengewerkt worden tussen de verschillende beheerders van deze databanken. Met het oog op onder meer het verhogen van de datakwaliteit, het optimaliseren van de interconnectiviteit en het ontwikkelen van een algemeen toegangenbeheer moet een permanent, overkoepelend en interprofessioneel toezichtsorgaan opgericht worden. Dit orgaan is samengesteld uit vertegenwoordigers van elk van deze beroepsgroepen en de overheid, aangevuld met relevante experts op vlak van bijvoorbeeld GDPR, IT en auditing.

Prioriteit 6

Een toekomstgericht statuut

De gerechtsdeurwaarders worden geconfronteerd met een jaarlijks dalende instroom van nieuwe stagair-gerechtsdeurwaarders. Tegelijk leidt de invoering van de verplichte opruststelling op 70 jaar tot een versnelde uitstroom.

De volgende beleidsvoorstellen mikken op het aantrekkelijker maken van het beroep zonder in te boeten aan kwaliteit.

Beleidsvoorstel 21. Aantrekkelijker maken van het beroep - stage

De stagiair is een volwaardig lid van de NKGB. Zijn traject verdient een betere omkadering en een permanente evaluatie. De scope van de stage moet ruimer. Zo moeten internationale stages of stages bij andere beroepsgroepen en overheidsdiensten mogelijk zijn. Wat van de stagiair verwacht wordt, moet duidelijk omkaderd worden zodat hij samen met de stagemeeester een traject op maat kan uitstippelen en afwerken. Daarnaast moeten de vereisten voor de toegang tot het beroep geëvalueerd en waar nodig bijgesteld worden.

Ook het benoemingstraject van kandidaat-gerechtsdeurwaarder tot titularis-gerechtsdeurwaarder is aan een herziening toe: de evaluatiecriteria moeten rekening houden met praktijkkennis en soft skills.

Beleidsvoorstel 22. Garanderen van overheidsfinanciering van de benoemingscommissies

Met de oprichting van de onafhankelijke benoemingscommissies in 2014 beoogde de wetgever de toegang tot het beroep op een transparante en objectieve wijze te organiseren. In tegenstelling tot de benoemingscommissies van het notariaat, wordt hun werking rechtstreeks gefinancierd door de eigen beroepsgroep. Hetzelfde geldt overigens voor de tuchtrechtbank.

Deze situatie vormt een bedreiging voor de geloofwaardigheid van beide instituten. Een overheidsfinanciering dringt zich op.

Beleidsvoorstel 23. Actualiseren van het tarief

De tarieven die de gerechtsdeurwaarder moet aanrekenen voor zijn prestaties in burgerlijke en handelszaken zijn gedateerd, houden geen rekening met de toegenomen digitalisering en zijn niet afgestemd op de maatschappelijke realiteit. Een herziening moet rekening houden met de analyse van het Prijzenobservatorium.

Ook het tarief in strafzaken is aan herziening toe. De overheid doet vaak een beroep op gerechtsdeurwaarders om burgers en ondernemingen te dagvaarden of akten te betekenen. Het tarief staat vandaag niet meer in verhouding met de ermee gepaard gaande administratieve werklast. Een geactualiseerd, uniform en forfaitair bedrag voor elke betekende akte in strafzaken moet hierop een antwoord bieden.

Prioriteit 7

Een doorgedreven samenwerking met onze Europese partners

De dienstverlening van de Belgische gerechtsdeurwaarders stopt niet aan de landsgrenzen. De gerechtsdeurwaarder voert steeds vaker opdrachten uit in een grensoverschrijdende Europese context. Verschillende nationale regelgevingen belemmeren hem daarbij. Een doorgedreven harmonisering op Europees niveau is noodzakelijk.

Beleidsvoorstel 24. Mogelijk maken van de grensoverschrijdende tenuitvoerlegging in het kader van de procedure tot in vordering van onbetwiste geldschulden

Elke uitspraak van een Belgische rechter kan in een andere Europese lidstaat ten uitvoer gelegd worden. Hierop bestaat er helaas nog één uitzondering: een titel in het kader van de Belgische procedure tot invordering van onbetwiste geldschulden kan vandaag enkel in België ten uitvoer gelegd worden.

Daarom moet deze Belgische procedure uitdrukkelijk worden opgenomen in artikel 3 van Verordening 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna Verordening Brussel Ibis). Een gelijkaardige aanpassing gebeurde al op vraag van andere lidstaten.

Beleidsvoorstel 25. Versterken van de bevoegdheid van de gerechtsdeurwaarder in het kader van het Europees betalingsbevel

De rol van de gerechtsdeurwaarder in het kader van de procedure van het Europees betalingsbevel verdient opwaardering. Vermits de gerechtsdeurwaarder vaak het initiatief neemt voor deze procedure, moet hij ze ook zelf kunnen initiëren voor de opdrachtgever. Bovendien volstaat een kennisgeving van de uiteindelijke beslissing niet: de gerechtsdeurwaarder moet deze betekenen met het oog op rechtszekerheid.

Beleidsvoorstel 26. Aanduiden van de gerechtsdeurwaarder als bevoegde autoriteit in de nieuwe Bewijsverordening

Opdat burgers en ondernemingen vanuit de andere lidstaten op efficiënte wijze een vaststelling kunnen vragen aan een Belgische gerechtsdeurwaarder, moet de Belgische overheid deze laatste erkennen als bevoegde autoriteit in het kader van de nieuwe Bewijsverordening. In een aantal Europese lidstaten werden intussen onder meer notarissen en ambtenaren aangeduid als bevoegde autoriteit.

De erkenning van de Belgische gerechtsdeurwaarder is een logische stap, vermits hij de wettelijke bevoegdheid heeft om vaststellingen te doen. Het is bovendien noodzakelijk voor de goede werking van de interne markt en het versnellen en vereenvoudigen van bewijsverkrijging in grensoverschrijdende procedures.

Beleidsvoorstel 27.

Bepalen van een termijn in artikel 43 Verordening Brussel Ibis

Indien wordt verzocht om tenuitvoerlegging van een beslissing die in een andere lidstaat is gegeven, moet het krachtens artikel 53 afgegeven certificaat, voorafgaand aan de eerste uitvoeringsmaatregel, worden betekend aan de persoon tegen wie om de tenuitvoerlegging wordt verzocht. De term 'voorafgaand' in artikel 43 Verordening Brussel Ibis is te vaag, leidt vandaag tot rechtsonzekerheid en laat een schuldenaar ter kwader trouw toe om diens insolventie te organiseren. De Belgische wetgever moet daarom bepalen welke precieze duurtijd onder 'voorafgaand' moet begrepen worden.